תורה אור • פרשת בראשית • מאמר 2

כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'

"כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה"

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית
/likuteitorah.com/he/torah-ohr/bereishis/2

1 **כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'. הנה כתיב בראשית ברא אלקי' את השמים ואת הארץ וארז"ל** [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] **בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית.**

"כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'". והנה כתוב "בראשית ברא אלקי' את השמים ואת הארץ", וחז"ל אמרו: "בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית".

וגם אמרו בשביל התורה שנק' ראשית. וא"כ כיון ששמים וארץ נבראו בשביל תורה וישראל מוכרח לומר שיש בחי' שמים וארץ בתורה ובעבודת ישראל שבהן ועל ידן יתקיימו שמים וארץ הגשמיים.

וכן אמרו: "בשביל התורה שנק' ראשית". ואם כן, מאחר שהשמים והארץ נבראו למען התורה וישראל, מוכרחים אנו לומר שיש בחינה של שמים וארץ בתורה ובעבודת ישראל, שבאמצעותם ועל ידם מתקיימים השמים והארץ הגשמיים.

2 **והענין הוא כי הנה אמרז"ל** [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה. פי' שרצתה היינו ל'** [לשון] **רץ וגם ל'** [לשון] **רצון.**

ההסבר הוא כך: חז"ל אמרו: "למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה". כלומר, "רצתה" (ratzsah) היא לשון ריצה ("רץ", ratz), וגם לשון רצון (ratzon).

וכמ"ש בכה ארוץ גדוד שהוא ג"כ ל' [לשון] **רץ וגם יש בו ג"כ ענין רצון וכמש"ת** [וכמו שיתבאר].

כפי שכתוב: "בכה ארוץ גדוד". הביטוי "בכה ארוץ גדוד" הוא גם לשון ריצה, ובפסוק יש גם עניין של רצון, כפי שיתבאר.

3 **והענין דהנה כתיב והחיות רצוא ושוב בחי' רצוא זה הוא ענין תשוקה בלב לדבקה בו יתברך**

ההסבר: כתוב "והחיות רצוא ושוב". בחינה זו של רצוא היא געגוע שבלב להידבק בו יתברך.

והוא ג"כ ל' [לשון] **מרוצה כמו הרץ ממקומו להלאה כך הוא ענין תשוקה זו של החיות להיות יוצאים ועולים ממקומם וליבטל וליכלל באי"ס ב"ה וכעין מ"ש שרפים עומדי'** [עומדים / עומדין] **ממעל לו ופי' ממעל לשכינת'.**

זו גם לשון של מרוצה, כלומר ריצה: כשם שמי שרץ יוצא ממקומו והלאה, כך הגעגוע הזה של החיות הוא לצאת ממקומן ולעלות, להתבטל ולהיכלל באין סוף ברוך הוא. הדבר דומה למה שכתוב "שרפים עומדי' ממעל לו", שמפרשים [כ]"ממעל לשכינת'".

4 **והיינו שתשוקתם להכלל שם כו'. וכן בחי' כללות נשי"י** [נשמות ישראל] **במקורן ושרשן יש בהן בחי' רצוא ברצון ותשוקה לדבקה בו באי"ס ב"ה וכמ"ש ואל אישך תשוקתך.**

כלומר, הכמיהה שלהן היא להיכלל שם וכו'. בדומה לכך, גם בכללות נשמות ישראל, במקורן ובשורשן, יש בחינת רצוא (תנועה של השתוקקות), מתוך רצון וכיסופים להידבק בו, באין סוף ברוך הוא, כמו שכתוב: "ואל אישך תשוקתך".

והיינו מפני השגתה בהיותה בבחי' ארץ שהיא בחי' המדרגה התחתונה להיות עם ודבר נפרד כו'

הדבר נובע מהשגתה, בהיותה בבחינת "ארץ", שהיא המדרגה התחתונה — להיות "עם" ודבר נפרד וכו'.

וכן הוא ג"כ בנפש האדם למטה המשכלת ומתבוננת בה' אחד איך שהוא יתברך מחדש בטובו כו' ומהווה כל העולמות מאין ליש ממש

כך גם בנפש האדם למטה, המשכילה ומתבוננת בה' אחד: כיצד הוא יתברך מחדש בטובו וכו', ומהווה את כל העולמות מאין ליש ממש.

אשר ע"כ הוא ג"כ בחי' ארץ בבחי' רצוא ורצון לדבקה בו ית' ולאהבה את ה' כי הוא חייך.

לכן גם היא בבחינת "ארץ", במצב של רצוא ורצון להידבק בו יתברך, "ולאהבה את ה' כי הוא חייך".

5 **והנה בחי' הרצוא הזה הוא בק"ש** [בקריאת שמע] **ובחי' השוב הוא בתפלת שמ"ע** [שמונה עשרה] **ובת"ת** [ובתלמוד תורה] **שהוא בחי' גילוי אלקות מלמעלה למטה כנודע.**

והנה, בחינת רצוא (**ratzo** [ריצה כלפי מעלה]) היא בקריאת שמע, ובחינת שוב (**shov** [חזרה כלפי מטה]) היא בתפילת שמונה עשרה ובלימוד תורה, שהוא בחינת גילוי אלקות מלמעלה למטה, כידוע.

ופסוד"ז [ופסוקי דזמרה] **שקודם ק"ש** [קריאת שמע] **היינו לספר בשבחו של מקום כמ"ש רוממות אל בגרונם ועי"ז נעשה כמו חרב פיפיות לעשות נקמה כו' דהיינו לקרוע המסכים המבדילים גילוי אלקות.**

פסוקי דזמרה שקודמים לקריאת שמע נועדו לספר בשבחו של מקום, ככתוב: "רוממות אל בגרונם"; ועל ידי כך נעשים דברי השבח כ"חרב פיפיות לעשות נקמה" וכו' — כלומר, לקרוע את המסכים המסתירים את גילוי האלקות.

וכ"ז [וכל זה] **הכנה בלבד לשמ"ע** [לשמונה עשרה] **כי בשמ"ע** [בשמונה עשרה] **הוא המשכת גילוי אלקות באמרו ברוך אתה הוי"ה אלקינו שהוא בחי' גילוי סוכ"ע בממכ"ע** [בממלא כל עלמין].

כל זה אינו אלא הכנה לתפילת שמונה עשרה, שבה נמשכת התגלות האלקות, כאשר אומרים: "ברוך אתה הוי' אלקינו". זהו גילוי סובב כל עלמין בתוך ממלא כל עלמין.

אך כדי שיבא לזה צריך הוא לסדר שבחו של מקום תחלה בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] **כמו בברוך שאמר והיה העולם**

אך כדי להגיע לכך, צריך תחילה לסדר את שבחו של מקום בפסוקי דזמרה, כמו באמירת "ברוך שאמר והיה העולם".

(כי עם היות שהנה"א [שהנפש האלקית] **היא בחי' ארץ שהוא בחי' רצוא אך היינו מצד שורשה יש בה בחי' השתוקקות תמיד לדבקה בו ית'**

(אף שנפש האלקית היא בחינת "ארץ", שהיא בחינת רצוא, הרי זה רק מצד שורשה יש בה השתוקקות תמידית להידבק בו ית'.

אבל בירידתה למטה להתלבש בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] **אשר הן מסתירי' על אורה כו' וממשיכים אותה אחריהם להמשך בקדרות אופל עניני עוה"ז ואז נסתר ונעלם בה התשוקה והרצוא לאלקות כנודע שלאום מלאום יאמץ וכשזה קם כו'.**

אך בירידתה למטה, כדי להתלבש בגוף ובנפש הבהמית, המסתירים את אורה וכו' ומושכים אותה אחריהם, להיגרר אל החשכה הקודרת של ענייני העולם הזה, הרי שהתשוקה והרצוא לאלקות נעשים נסתרים ונעלמים בה, כידוע: "לאום מלאום יאמץ", "וכשזה קם" וכו'.

ואי לזאת כדי שתוכל לבא לבחי' הרצוא בשעת ק"ש [קריאת שמע] **צריכה הכנה רבה לזה והוא ענין פסוד"ז** [פסוקי דזמרה] **בסידור שבחו של מקום כו' והכל הכנה לבחי' השוב דשמ"ע** [דשמונה עשרה] **כי גם הרצוא הוא בשביל להיות שוב כנודע. כמו שהלוים היו טפלים לכהנים כו'**

ולכן, כדי שתוכל להגיע לבחינת רצוא בזמן קריאת שמע, היא זקוקה להכנה רבה. זהו עניינם של פסוקי דזמרה — לסדר את שבחו של מקום וכו'. כל זה הוא הכנה לבחינת שוב שבתפילת שמונה עשרה, כי גם הרצוא נועד להביא לשוב, כידוע — כשם שהלויים היו טפלים לכהנים וכו'.

וגם דרך פרט פסוד"ז [פסוקי דזמרה] **הוא הכנה לשמ"ע** [לשמונה עשרה] **ג"כ שהוא המשכה וגילוי למטה שמתחלה צריך לקרוע המסכים המבדילים ע"י פסוד"ז** [פסוקי דזמרה] **בכדי שיוכל להיות הגילוי למטה)**

וגם בפרט, פסוקי דזמרה הם הכנה לתפילת שמונה עשרה, שהיא המשכה וגילוי למטה; תחילה צריך לקרוע באמצעות פסוקי דזמרה את המסכים המבדילים, כדי שהגילוי למטה יוכל להתרחש.)

איך שבדבור א' בלבד נתהוו שמים וארץ וכל צבאם כו'

[היא מתארת] כיצד בדיבור אחד בלבד נבראו שמים וארץ וכל צבאם וכו'.

וכמו שמסיים בברכה זו בישתבח מלך יחיד חי העולמים ובב"ש [ובברוך שאמר] אומרים ג"כ יחיד חי העולמים מלך. פי' שהוא ית' הוא יחיד ומיוחד כמו קודם בריאת העולם וחי העולמים הוא רק מבחי' מלך

וכפי שמסיימים ברכה זו בישתבח: "מלך יחיד חי העולמים"; ובברוך שאמר אומרים גם כן: "יחיד חי העולמים מלך". משמעות הדבר היא שהוא ית' יחיד ומיוחד כפי שהיה קודם בריאת העולם, ו[היותו] "חי העולמים" היא רק מבחינת "מלך".

שבחי' מלוכה היא רק הארה בלבד ממנו יתב' [יתברך] שהארה זו נמשכת ממנו יתב' [יתברך] להיות חיות כל העולמות עליונים ותחתונים.

בחינת המלכות אינה אלא הארה בלבד ממנו ית'; הארה זו נמשכת ממנו ית' כדי להיות החיות של כל העולמות, העליונים והתחתונים.

6 ונודע שיש רבוי עולמות למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. וזהו פי' בשכמל"ו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] כי ועד אין לו הפסק.

ידוע שיש ריבוי עולמות, למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית. זהו פירוש "בשכמל"ו", שכן ל"יועד" אין הפסק.

והיינו שבחי' כבוד מלכותו נמשך להחיות עולמות ונבראים אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו וכו' וכתיב אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומון וזהו מספר גדוד א' כו'.

כלומר, כבוד מלכותו נמשך להחיות עולמות ונבראים עד אין קץ, ככתוב: "היש מספר לגדודיו" וכו'; ונאמר: "אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומון" — וזהו מספרו של גדוד אחד וכו'.

7 ועם כל הרבוי הזה מ"מ כולם נמשכים רק מבחי' מלך שהוא בחי' שם לבד כמאמר למען שמו באהבה מלך כו'.

ולמרות כל הריבוי הזה, כולם נמשכים בכל זאת רק מבחינת "מלך", שאינה אלא בחינת "שם", כמאמר: "למען שמו באהבה מלך" וכו'.

והוא בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ומזה נולדה בחי' התפעלות האהבה בלבבו באמרו ואהבת את ה' אלקיך פי' את ה' אלקיך היינו כמש"ל [כמה שכתוב לעיל] שמע ישראל ה' אלקינו כו'

זוהי בחינת האור שממלא את כל העולמות (ממלא כל עלמין). מכך נולדת התעוררות של אהבה בלבו של אדם, כשהוא אומר: "ואהבת את ה' אלקיך". פירוש "ה' אלקיך" הוא כפי שנתבאר לעיל: "שמע ישראל ה' אלקינו" וכו'.

והוא מה שמעלה יתירה נודע' [נודעת] לנו מכל גדודי מעלה שקרבנו לשמו הגדול שהוא בחי' סוכ"ע ועצמיות אלקותו יתברך הוא בחי' יחיד שלמעלה מעלה מבחי' חי העולמים שהוא רק מבחי' מלך כו'

וזוהי המעלה היתרה שנודעה לנו על פני כל גדודי מעלה: שה' קירב אותנו "לשמו הגדול", שהוא בחינת האור שמקיף את כל העולמות (סובב כל עלמין) ועצמות אלוקותו יתברך — בחינת "יחיד", הנעלית מעלה מעלה מבחינת "חי העולמים", הנמשכת רק מבחינת "מלך" וכו'.

וזהו שנק' כנ"י [כנסת ישראל] אחת כמ"ש אחת היא יונתי כו' שהיא מקבלת מבחי' ה' אחד ממש.

וזהו הטעם שכנסת ישראל נקראת "אחת", כמו שכתוב: "אחת היא יונתי" וכו', שכן היא מקבלת מבחינת "ה' אחד" ממש.

8 והיינו ע"י שתהי' [שתהיה] בבחי' אחת היא לאמה להיות שע"י ההתבוננות תבא לבחי' אחת להיות לה רק רצון א' לדבקה בו יתב' [יתברך]

כלומר, על ידי היותה בבחינת "אחת היא לאמה": באמצעות ההתבוננות היא מגיעה לבחינת אחדות, כך שיש לה רצון אחד בלבד — לדבוק בו ית'.

והוא בחי' רצוא הנ"ל לבחי' סוכ"ע לדבקה בעצמות אלקות וכמאמר מי לי בשמים כו'.

זוהי בחינת הרצוא הנזכרת לעיל, אל בחינת סובב כל עלמין, כדי לדבוק בעצמות האלוקות, וכמאמר "מי לי בשמים כו'".

וזהו ענין ואהבת שבק"ש [שבקריאת שמע] ופי' וענין הרצוא היינו כמ"ש בכה ארוץ גדוד בכה דוקא בעצמותך וארוץ גדוד היינו בחי' אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומון

וזהו עניין "ואהבת" שבקריאת שמע. משמעותו וטיבו של הרצוא הם כמ"ש "בכה ארוץ גדוד": "בכה" דווקא — בעצמותך ממש; ו"ארוץ גדוד" מתייחס לבחינת "אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומון".

(ועמ"ש במ"א ע"פ ורב כח לתבונתו אין מספר איך ששרש כל גדוד הוא בו"ק [בוי קצוות] דאצי' יעו"ש [יעויין שם]) שבכולם לא יחפוץ רק בהי' לבדו.

(ועיין במה שנתבאר במקום אחר על הפסוק "ורב כח לתבונתו אין מספר", כיצד שורשו של כל גדוד הוא בשש הקצוות (ו"ק) של אצילות; עיין שם) — ובכל אלה אינו חפץ אלא בה' לבדו.

ואדלג שור היינו גם בחי' כל המקיפים עליונים כי שור הוא חומה כמ"ש בנות צעדה עלי שור.

"ואדלג שור" מתייחס גם לבחינת כל המקיפים העליונים [האורות המקיפים את העולמות], שכן שור פירושו חומה, כמו שכתוב "בנות צעדה עלי שור".

ועד"מ החומה הוא מקיף לעיר גם הם אדלג כי התשוקה היא רק למהו"ע [למהותו ועצמותו] יתʼ ממש

על דרך המשל, חומה מקיפה עיר; גם עליהם "אדלג", שכן ההשתוקקות היא רק למהותו ועצמותו יתʼ ממש.

(שגם כל המקיפים כלא חשיב אצלו יתʼ וכמ"ש במ"א בפיʼ אדון הנפלאות כוʼ ולכן נקʼ שור כמו שהחומה נעשית מאבניʼ [מאבנים] שהם רק בחיʼ דומם כך כתיב עשה פלא שבחיʼ פלא ומקיפיʼ [ומקיפים] עליונים הוא רק כמו בחיʼ עשייה אצלו יתʼ)

(שכן גם כל המקיפים נחשבים כלא לפניו יתʼ, כמבואר במקום אחר בפירוש "אדון הנפלאות" כוʼ. לכן הם נקראים "שור": כשם שחומה עשויה מאבנים, שהן בחינת דומם בלבד, כך כתוב "עשה פלא", שכן בחינת הפלא והמקיפים העליונים הם לפניו יתʼ רק כבחינת עשייה).

וז"ש [וזהו שכתוב] מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כוʼ שמים הם בחיʼ מקיפים וארץ הם בחיʼ פנימיים שזהו בחיʼ שור ובחיʼ גדוד הנ"ל וארוץ ואדלג אותם בכח התשוקה שלי בכה ממש בעצמותך:

וזהו "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו'": "שמים" הם בחינת המקיפים, ו"ארץ" היא בחינת הפנימיים; כלומר, בחינת "שור" ובחינת "גדוד" הנזכרות לעיל. ואני רץ וחולף על פניהם ומדלג מעליהם בכוח תשוקתי, "בכה" ממש — בעצמותך.

9 והנה מבחינת רצוא הנ"ל בק"ש [בקריאת שמע] נעשה שוב אח"כ בתפלה.

הנה, מתוך הבחינה האמורה של רצוא (ratzo; השתוקקות כלפי מעלה) שבקריאת שמע, מתהווה לאחר מכן בחינת שוב (shov; חזרה והמשכה כלפי מטה) בתפילה.

ולכן גם בסוף הק"ש [הקריאת שמע] הוא מסיים אני ה' אלקיכם פיʼ אלקיכם ממש להיות בחיʼ גילוי אלקות בכל או"א [אחד ואחד] מלמעלה למטה למהוי אחד באחד כוʼ.

לכן גם בסוף קריאת שמע מסיימים: "אני ה' אלקיכם", כלומר, "אלקיכם" ממש, כדי שתהיה בחינת גילוי אלקות בכל אחד ואחד, מלמעלה למטה, "למהוי אחד באחד" וכו'.

10 ואח"כ בשמ"ע [בשמונה עשרה] בח"י ברכאן נמשך זה הגילוי אור בבחיʼ שוב ממש בח"י ברכות באמרו בא"י [ברוך אתה ה'] מברוך לאתה בגילוי לנוכח כידוע.

אחר כך, בתפילת שמונה עשרה, בתוך שמונה עשרה הברכות, נמשכת התגלות האור הזו בבחינת שוב (shov; תנועה של חזרה והמשכה) ממש — בתוך שמונה עשרה הברכות, באמירת "ברוך אתה ה'": מן "ברוך" אל "אתה", בהתגלות ובפנייה ישירה, כידוע.

ואחר שמ"ע [שמונה עשרה] **בלימוד התורה נמשך גילוי זה בתורה כמ"ש ותורה אור כו' כי רוח אייתי רוח כו'**

אחרי תפילת שמונה עשרה, בלימוד התורה, התגלות זו נמשכת אל תוך התורה, כפי שכתוב "ותורה אור" וכו', שכן "רוח אייתי רוח" וכו'.

וע"י בחי' הרצוא הנ"ל נמשך בחי' רוח המשכה מלמעלה למטה וכמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף כו'

באמצעות בחינת הרצוא (ratzo; תנועה של ריצה וכיסופים אל ה') שנזכרה לעיל נמשכת בחינת "רוח" — המשכה מלמעלה למטה — כפי שכתוב "אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף" וכו'.

ואח"כ במעשה המצות נמשך בחי' שוב זה יותר וכידוע בשרש ענין המצות שהוא להמשיך האור בכלי דוקא וכמ"ש כי נר מצוה כו'.

אחר כך, בקיום המעשי של המצוות, נמשכת בחינת השוב הזו עוד יותר, כידוע בעניין שורש המצוות: ענייננו להמשיך את האור דווקא אל תוך כלי, כמו שכתוב "כי נר מצוה" וכו'.

11 **ועל קיום המצות ארז"ל** [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **בע"כ** [בעל כרחך] **אתה חי פי' לפי שאחר האהבה והתשוקה במס"נ** [במסירות נפש] **בבחי' רצוא הנ"ל אח"כ נעשה בחי' שוב להיות בע"כ** [בעל כרחך] **אתה חי בגוף כדי להיות גילוי אור האלקי מלמעלה למטה במעשה המצות.**

לעניין קיום המצוות, חז"ל אמרו: "בע"כ אתה חי". כלומר, לאחר האהבה והכיסופים מתוך מסירות נפש, בבחינת הרצוא הנזכרת לעיל, באה לאחר מכן בחינת שוב — "בע"כ אתה חי" בגוף — כדי שאור אלקי יתגלה מלמעלה למטה באמצעות קיום המצוות.

וזהו פי' בכל לבבך במס"נ [במסירות נפש] **תחילה בבחי' הרצוא ואח"כ ובכל נפשך היא בחי' שוב לקשר מחדו"מ** [מחשבה דבור ומעשה] **במחדו"מ** [במחשבה דבור ומעשה] **של התורה ומצות כו'.**

זהו פירוש "בכל לבבך" — תחילה במסירות נפש, בבחינת הרצוא, ולאחר מכן "ובכל נפשך", שהיא בחינת שוב: לקשור את המחשבה, הדיבור והמעשה למחשבה, לדיבור ולמעשה של התורה והמצוות וכו'.

12 והנה בחי' השוב נק' שמים כי הנה בבחי' השוב הזה בתומ"צ [בתורה ומצות] נמשך האור למעלה בבחי' מקיף כידוע שהמצות הן בחי' מקיפי' [מקיפים] וע"כ נעשו המצות לבושים לנשמה בג"ע [בגן עדן] כי הלבושים והמקיפי' [והמקיפים] ענין א' הם כו'.

בחינת השוב (shov, תנועה של חזרה והמשכה) נקראת "שמים", משום שבבחינה זו של השוב, באמצעות התורה והמצוות, נמשך האור למעלה בבחינת אור מקיף (makif, אור הסובב את הנשמה), כידוע שהמצוות הן בחינת מקיפים (makifim). לכן המצוות נעשות לבושים לנשמה בגן עדן, שכן לבושים ומקיפים הם עניין אחד וכו'.

וז"ש [וזהו שכתוב] צרורה בצרור החיים כו' צרור זה היינו המצות כידוע והתורה אע"פ [אף על פי] שנק' מזון מ"מ היא ג"כ בחי' לבוש כמ"ש עטה אור כשלמה

זהו פירוש "צרורה בצרור החיים" וכו': ה"צרור" הזה הוא המצוות, כידוע. והתורה, אף שהיא נקראת "מזון", היא בכל זאת גם בחינת לבוש, כמו שנאמר "עטה אור כשלמה".

(ועיין דבר זה במ"א ע"פ כי ביום הזה יכפר כו' בענין כך היא דרכה של תורה כו' אשריך וטוב לך. וע"פ וראיתם אותו וזכרתם כו' וע"פ את שבתותי תשמרו)

(ועיין בדבר זה במקום אחר, על הפסוק "כי ביום הזה יכפר" וכו', בעניין "כך היא דרכה של תורה" וכו', "אשריך וטוב לך"; ועל הפסוק "וראיתם אותו וזכרתם" וכו'; ועל הפסוק "את שבתותי תשמרו".)

ע"כ נק' בחי' שוב זה ע"י תומ"צ [תורה ומצות] בשם שמים כי כמו שהשמים מקיפי' [מקיפים] לארץ כך בחי' השוב הזה הוא בחי' מקיף לבחי' הרצוא דארץ הנ"ל.

לכן בחינת השוב הזו, הנעשית באמצעות התורה והמצוות, נקראת בשם "שמים", כי כשם שהשמים מקיפים את הארץ, כך בחינת השוב הזו היא בחינת מקיף לבחינת הרצוא (ratzo, תנועה של כמיהה ועלייה) של ה"ארץ" הנזכרת לעיל.

ועוד זאת עד"מ מארץ ושמים הגשמיים הרי אנו רואים שהארץ אינה רק כגרגיר חרדל לגבי מרחב הכדור של השמים המקיפי' [המקיפים] עליה מכל צדדיה בהשואה אחת.

ועוד זאת, ממשל הארץ והשמים הגשמיים אנו רואים שהארץ אינה אלא כגרגיר חרדל ביחס למרחב כדור השמים, המקיפים אותה מכל צדדיה במידה שווה.

כך ערך בחי' הרצוא הזה דארץ לגבי בחי' השוב דתומ"צ [דתורה ומצות] שנק' רצונו וחכמתו ית' הוא רק כערך גרגיר חרדל לגבי מרחב הגדול דשמי' [דשמים].

כך הוא היחס בין בחינת הרצוא הזו של "ארץ" לבין בחינת השוב של התורה והמצוות, הנקראות רצונו וחכמתו ית': היחס הוא רק כיחס שבין גרגיר חרדל למרחב הגדול של השמים.

13 וזהו השמים כסאי והארץ הדום רגלי פי' הדום רגלי הוא ע"ד השרפרף לכסא שמגביה הרגלים כך הנשמות שנק' ברא כרעא דאבוה מתעלים ע"י בחי' ארץ הוא בחי' הרצוא.

זהו [הפירוש של] "השמים כסאי והארץ הדום רגלי". פירוש "הדום רגלי" הוא כעין שרפרף לכיסא, המגביה את הרגליים; כך גם הנשמות, הנקראות "ברא כרעא דאבוה", מתעלות באמצעות בחינת "ארץ", שהיא בחינת רצוא (ratzo, תנועה של עלייה).

ודרך פרט כל זמן שיש עליי' [עלייה] לבחי' ארץ העליונה היא כנס"י [כנסת ישראל] כמו בשבת ויו"ט [ויום טוב] דכתיב אם תשיב משבת רגלך וכן הגי' י"ט נק' ג' רגלים.

בפרט, בכל פעם שיש עלייה לבחינת "ארץ" העליונה, שהיא כנסת ישראל, כמו בשבת ובימים טובים, [היא מכונה בשם "רגל"]: כפי שנאמר, "אם תשיב משבת רגלך"; וכן שלושת הימים הטובים נקראים שלושת הרגלים (regalim, כלומר "רגליים").

14 והשמים כסאי היינו בחי' שוב שהוא ירידה והמשכה ה"ז [הרי זה] כמו היושב על הכסא שמשפיל קומתו.

"והשמים כסאי" היא בחינת שוב (shov), שהיא ירידה והמשכה; הדבר דומה לאדם היושב על כיסא, שמנמיך את קומתו.

וזהו ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. פי' שהוא ית' קדוש ומובדל מכל העולמות רק ע"י תהלות ישראל נמשך להיות יושב ונשפל למטה וכמאמר שהקב"ה יושב ועוסק בתורה כו'.

זהו [פירושו של] "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל". הכוונה היא שהוא יתברך קדוש ומובדל מכל העולמות; רק באמצעות תהילות ישראל הוא נמשך להיות "יושב" ונשפל למטה, כמו שנאמר ש"הקב"ה יושב ועוסק בתורה כו'".

15 וזהו שנק' התפלה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. פי' הסולם הוא העלי' [העלייה] בבחי' רצוא אך ראשו מגיע השמימה שבשמו"ע [שבשמונה עשרה] מתחיל השוב כנ"ל ועיקרו אח"כ ע"י תומ"צ [תורה ומצות].

לכן התפילה נקראת "סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה". כלומר, הסולם הוא העלייה בבחינת רצוא [תנועה של ריצה והתעלות], אך "ראשו מגיע השמימה", שכן בתפילת שמונה עשרה מתחילה תנועת השוב [המשכה וחזרה למטה], כפי שהוסבר לעיל, ועיקרה מתממש לאחר מכן באמצעות תורה ומצוות.

וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] לחד מ"ד [מאן דאמר] דארץ קדמה לשמים בבריא' [בבריאה / בבריאת]. כי הרי מבואר למעלה בענין ק"ש [קריאת שמע] וש"ע [ושמונה עשרה] ותורה דבחי' הרצוא צ"ל קודם לבחי' השוב

וזהו שאמרו חז"ל, לפי דעה אחת, שארץ קדמה לשמים בבריאה. הרי הוסבר לעיל, בעניין קריאת שמע, תפילת שמונה עשרה ולימוד התורה, שבחינת הרצוא צריכה לבוא לפני בחינת השוב.

וכך היא המדה כי מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] דוקא נעשה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וכמ"ש אם ישים אליו לבו ואז אח"כ רוחו ונשמתו אליו יאסף

וכך הוא הכלל: דווקא מתוך אתערותא דלתתא [התעוררות מלמטה] מתעוררת אתערותא דלעילא [התעוררות מלמעלה], ככתוב: "אם ישים אליו לבו", ורק לאחר מכן "רוחו ונשמתו אליו יאסף".

וע"כ ארץ שהוא לי' [לשון] רצוא קדמה לשמים שהוא בחי' שוב.

לכן ארץ, שהיא ביטוי לרצוא, קדמה לשמים, שהם בחינת שוב.

16 ובכ"ז [ובכל זה] יובן משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית וגם בשביל התורה שנק' ראשית. ברא אלקים את השמים ואת הארץ הגשמיים.

ועם כל זאת יובן מה שאמרו חז"ל: "בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית וגם בשביל התורה שנק' ראשית. ברא אלקים את השמים ואת הארץ הגשמיים".

דהנה בתורה ובישראל יש בחי' שמים וארץ רוחניים. בתורה הוא בחי' שוב שהוא בחי' שמים כנ"ל. ובישראל בעבודתם במס"נ [במסירות נפש] הוא בחי' רצוא בחי' ארץ.

שהרי בתורה ובישראל יש בחינת שמים וארץ רוחניים. בתורה מדובר בבחינת שוב (shov; תנועה של חזרה והמשכה כלפי מטה), שהיא בחינת שמים, כנ"ל; ואילו בישראל, בעבודתם במסירות נפש, מדובר בבחינת רצוא (ratzo; תנועה של ריצה כלפי מעלה), בחינת ארץ.

וע"כ על ידי תורה וישראל דוקא יתקיימו שמים וארץ הגשמיי' [הגשמיים] דהיינו ע"י בחי' שמים וארץ הרוחניי' שהוא בחי' רצוא ושוב שע"י תורה וישראל

ולכן דווקא באמצעות התורה וישראל מתקיימים השמים והארץ הגשמיים — כלומר, באמצעות השמים והארץ הרוחניים, שהם בחינת רצוא ושוב הבאים באמצעות התורה וישראל.

(וזהו ואשים דברי בפיך כו' לנטוע שמים וליסוד ארץ. וגם י"ל [יש לומר] שבתומ"צ [שבתורה ומצות] עצמן יש בחי' שמים וארץ כי המצות מעשיות הן בחי' ארץ כי הארץ הדום רגלי שרפרף.

(וזהו [הפירוש של] "ואשים דברי בפיך כו' לנטוע שמים וליסוד ארץ". ואפשר גם לומר שבתורה ובמצוות עצמן יש בחינת שמים וארץ: המצוות המעשיות הן בחינת ארץ, שהרי "הארץ הדום רגלי שרפרף" — הדום לרגליים.)

וכך צדקה תרומם גוי. ותורה היא בחי' שמים והמשכה. ועי' [ועיין] על מאמר מזוזה מימין כו'.

וכך גם "צדקה תרומם גוי". התורה היא בחינת שמים והמשכה. ועיינו גם במאמר "מזוזה מימין כו'".

וזהו ואשים דברי בפיך הוא בחי' תורה. ובצל ידי כסיתיך הוא בחי' מצות שע"ז לנטוע שמים וליסוד ארץ.

וזהו [הפירוש של] "ואשים דברי בפיך" — זו בחינת התורה; "ובצל ידי כסיתיך" — זו בחינת המצוות; ובאמצעותן "לנטוע שמים וליסוד ארץ".

וא"ש [ואתי שפיר] דבראשית היינו בשביל התורה שנק' ראשית שיש בה עצמה בחי' שמים וארץ תומ"צ [תורה ומצות]. לכן ע"ז מתקיימים שמים וארץ וכן בשביל ישראל כו' שיש בהן בחי' רו"ש [רצוא ושוב]. ועיין מ"ש ע"פ הזוהר פרשה שופטים שמים וארץ אינון סהדין כו'):

נמצא מתאים ש"בראשית" פירושו "בשביל התורה שנק' ראשית", שהרי היא עצמה כוללת בחינת שמים וארץ — תורה ומצוות. לכן באמצעותה מתקיימים השמים והארץ; וכן גם "בשביל ישראל כו'", שיש בהם בחינת רצוא ושוב. ועיינו במה שנתבאר על הזוהר בפרשת שופטים: "שמים וארץ אינון סהדין כו'".)

17 **והנה כ"ז [כל זה] הוא ענין שמים וארץ דעכשיו שצ"ל תחלה בחי' ארץ רצוא. ואח"כ מקבלת מבחי' שמים השוב כו'.**

כעת, כל זה נוגע לשמים ולארץ כפי שהם עכשיו: תחילה צריכה להיות בחינת "ארץ", רצוא [כמיהה לצאת], ולאחר מכן היא מקבלת מבחינת "שמים", שוב [חזרה וקליטה] וכו'.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] **כתיב הנני עושה חדשה בארץ. ופי' וענין התחדשות זו בבחי' ארץ. היינו משום דלע"ל** [דלעתיד לבוא] **לא יהיה שייך בחי' רצוא דארץ ע"ד שהוא עכשיו**

אבל על העתיד לבוא נאמר: "הנני עושה חדשה בארץ". משמעותו ותוכנו של החידוש הזה בבחינת "ארץ" הם שבעתיד לבוא לא תהיה עוד שייכת בחינת הרצוא של "ארץ" כפי שהיא עכשיו,

שהוא ענין הרצוא והתשוקה לצאת מההפך אשר החושך יכסה ארץ כו' כנ"ל בענין פסוד"ז [פסוקי דזמרה]

שהוא עניין הרצוא והכמיהה לצאת מן ההפך, שבו "החושך יכסה ארץ" וכו', כפי שהוסבר לעיל בעניין פסוקי דזמרה [פסוקי שבח] (פסוד"ז),

שהוא בחי' רוממות אל בגרונם כדי שע"ז נעשה חרב פיפיות לעשות נקמה בגוים הוא נה"ב [נפש הבהמית] **והגוף כו' דהיינו שע"י הרצוא נעשה בטול רצון בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא.**

שהוא בחינת "רוממות אל בגרונם", כדי שעל ידי כך נעשית "חרב פיפיות לעשות נקמה בגוים" — שהם הנפש הבהמית והגוף וכו'; כלומר, על ידי הרצוא מתרחש ביטול הרצון, בחינת "אתהפכא חשוכא לנהורא".

שזה אינו שייך רק עכשיו שיש קליפות המסתירים עד שהחשך יכסה ארץ והוא בחי' לבושים המלבישים ומסתירים וכמ"ש אלביש שמים קדרות כו'.

הדבר שייך רק לעכשיו, כאשר יש קליפות המסתירות, עד ש"החושך יכסה ארץ"; זוהי בחינת לבושים העוטפים ומסתירים, כמו שנאמר: "אלביש שמים קדרות" וכו'.

18 **ולכן הוזהרנו בק"ש** [בקריאת שמע] **השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם כו' והשתחויתם פי' שכל קליפה המסתר' נק' אלהים אחרים ועבודת כוכבים**

לכן הוזהרנו בקריאת שמע: "השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם כו'", "והשתחויתם". פירוש הדבר הוא שכל קליפה מסתירה נקראת "אלהים אחרים" ועבודת כוכבים;

וההשתחואה היינו בחינת המשכה כמו ע"י השתחואה בקדושה בכריעה בברוך שממשיך גילוי אלקות. כך את זלעו"ז [זה לעומת זה] **כו'.**

וההשתחוויה היא בחינת המשכה — כשם שעל ידי ההשתחוויה שבקדושה, בכריעה ב"ברוך", ממשיכים גילוי אלוקות. כך גם "את זלעו"ז" [עשה אלקים] וכו'.

19 **וזהו מארז"ל** [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] **ישראל שבחוץ לארץ עובדי ע"ז** [עבודה זרה] **בטהרה הם. דהיינו כשהוא ח"ו** [חס ושלום] **לגמרי חוץ לארץ העליונה שהוא בחי' הרצון לה' ית' בחי' ארץ שרצתה כו'**

זהו [פירוש] מאמר חז"ל: "ישראל שבחוץ לארץ עובדי ע"ז בטהרה הם". כלומר, כאשר אדם נמצא, חלילה, כולו "מחוץ לארץ" — הארץ העליונה, שהיא בחינת הרצון לה' ית', בחינת "ארץ שרצתה כו'" —

רק שנמשך לגמרי אחרי הבלי עוה"ז הגם שהם דברים המותרים מבחי' טוב שבנוגה עי"ז גורם יניקה והמשכה לבחי' נוגה.

אלא שהוא נמשך לגמרי אחר הבלי העולם הזה — אף שמדובר בדברים המותרים, שמקורם בטוב שבנוגה — ובכך הוא גורם יניקה והמשכה לבחינת נוגה.

20 **וזה נקרא השתחואה והמשכה לבחי' אלהים אחרים כו' דהיינו תוס'** [תוספת] **יניקה לחיצונים. ועי"ז ועצר את השמים ולא יהיה מטר שלא יהיה ההמשכה בקדושה מבחי' שוב דשמים עליונים כו'**

הדבר נקרא השתחוויה והמשכה אל בחינת "אלהים אחרים" וכו' — כלומר, תוספת יניקה לכוחות החיצוניים. ובעקבות זאת מתקיים "ועצר את השמים ולא יהיה מטר": לא תהיה המשכה בקדושה מבחינת השוב [המשכה חוזרת מלמעלה למטה] של השמים העליונים וכו'.

ובהיות כן צריך כ"א [כל אחד / כל אחת] **לעורר בחי' רצוא אם ישים אליו לבו לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למתיקו כו'**

לכן על כל אדם לעורר את בחינת הרצוא [תנועת הכיסופים לצאת ולהתקרב לה'] — "אם ישים אליו לבו" — כדי להפוך חושך לאור ומר למתוק וכו',

ולעבדו בכל לבבכם כו' שזהו בחי' ארץ וע"ז ונתתי מטר ארצכם כו' הוא בחי' השוב.

ו"ולעבדו בכל לבבכם" וכו', שהיא בחינת "ארץ"; ובעקבות זאת, "ונתתי מטר ארצכם" וכו' — זו בחינת השוב.

משא"כ לעתיד לבא דכתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו' ולא יהיה כלל בחי' קליפה המסתרת גילוי אלקות וכן נאמר ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות כו'.

לא כך יהיה לעתיד לבוא, שעליו נאמר "ואת רוח הטומאה אעביר" וכו': לא תהיה כלל קליפה שתסתיר את גילוי האלוקות. ונאמר גם "ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות" וכו'.

א"כ א"צ [אין צריך / אינו צריך] **כלל ענין בחי' הביטול של היש שזהו בחי' הרצוא דעכשיו לצאת מבחי' ההפך המנגד כו'.**

אם כן, לא יהיה כלל צורך בביטול של ה"יש" [תחושת הקיום העצמי], שהוא בחינת הרצוא של עכשיו — לצאת מן הצד המנוגד לו וכו'.

וזהו הנני עושה חדשה בארץ. פי' שלא יהיה כמו עכשיו בחי' רצוא ואתעדל"ת [ואתערותא דלתתא] **שעי"ז יהיה ההמשכה שאז כיון שיהיה הגילוי למטה כמו למעלה א"כ אין שייך רצוא כו'**

וזהו [פירוש] "הנני עושה חדשה בארץ". כלומר, לא תהיה אז, כפי שיש עכשיו, בחינת רצוא ואתערותא דלתתא, שמכוחה באה ההמשכה; שכן אז, מאחר שהגילוי למטה יהיה כפי שהוא למעלה, לא יהיה מקום לרצוא וכו'.

(ובזה י"ל [יש לומר] **מ"ש כי ההרים ימושו כו' כי הר היינו בחי' רצוא כנודע מענין לא כאברהם שקראו הר כו' ואז יתבטל בחי' זו כיון שגם למטה יהיה הגילוי ממש עין בעין יראו כו')**

(ובכך אפשר להסביר את הכתוב "כי ההרים ימושו" וכו', שכן "הר" הוא בחינת רצוא, כידוע בעניין "לא כאברהם שקראו הר" וכו'; ואז תתבטל בחינה זו, מאחר שגם למטה יהיה גילוי ממש — "עין בעין יראו" וכו'.)

וע"כ אמר שיהיה אז בחי' השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה אני דוקא דהיינו מצד אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] **בלבד ולא מצד אתעדל"ת** [אתערותא דלתתא] **כלל כי א"צ** [אין צריך / אינו צריך] **אתעדל"ת** [אתערותא דלתתא] **רק לברר ולהפך מחשוכא לנהורא כנ"ל**

ולכן נאמר שאז יהיו "השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה" — "אני" דווקא, כלומר, מכוח אתערותא דלעילא בלבד, ולא מכוח אתערותא דלתתא כלל; שכן אתערותא דלתתא נחוצה רק כדי לברר ולהפוך חושך לאור, כנזכר לעיל.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] **שא"צ** [שאין צריך / שאינו צריך] **לזה יהי'** [יהיה] **בחי' אתעדל"ע** [אתערותא דלעילא] **לבד ע"כ אמר אשר אני עושה**

אבל לעתיד לבוא, כשלא יהיה בכך צורך, תהיה אתערותא דלעילא בלבד. לכן אמר: "אשר אני עושה".

והיינו שקורא אותן בשם שמים חדשים וארץ חדשה. פי' שבאים בבחי' גילוי מלמעלה למטה מצד עצמות המאציל אשר לא היה עדיין בחי' כזו בבחי' גילוי בראשית ההשתלשלות.

וזו הסיבה שהוא מכנה אותם "שמים חדשים" ו"ארץ חדשה". כלומר, הם באים בגילוי מלמעלה למטה, מצד עצמות המאציל, מדרגה כזו שעדיין לא הייתה בגילוי בראשית ההשתלשלות.

כמו דכתיב ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים ענין אלקים זה היינו בחי' הצמצום וההסתר.

כמו שכתוב: "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים". אלקים כאן הוא בחינת הצמצום וההסתר.

ששמים וארץ דעכשיו נמשכו על ידי שם אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים כו' וע"י ארץ שהוא בחי' רצוא נמתק הדין והצמצום דשם אלקים המעלים והמסתיר.

שהרי השמים והארץ של עכשיו נמשכו באמצעות השם אלקים, כמו שכתוב: "בראשית ברא אלקים" וכו'; ובאמצעות "ארץ", שהיא בחינת רצוא (תנועה של כמיהה כלפי מעלה), נמתקים הדין והצמצום של השם אלקים, המעלים והמסתיר.

21 **וזהו ביום עשות ה' אלקים שנכלל אלקים זה בהוי"ה וזהו פי' עשות ה' אלקים. היינו יחוד והתכללות שמות אלו יחד.**

זהו [פירוש] "ביום עשות ה' אלקים": אלקים זה נכלל בהוי'. זהו פירוש "עשות ה' אלקים" — ייחוד והתכללות של שני השמות יחד.

וכ"ז [וכל זה] **הוא ע"י ארץ ושמים בחי' רו"ש** [רצוא ושוב]**. אך צ"ל ארץ קדמה דוקא בחי' רצוא תחלה.**

כל זה נעשה באמצעות "ארץ ושמים", בחינת רצוא [תנועה של התעלות כלפי מעלה] ושוב [חזרה והמשכה למטה]; אך דווקא הארץ צריכה להקדים — תחילה בחינת רצוא.

אבל לעתיד שיהיו שמים חדשים וארץ חדשה הוא בחי' אשר אני עושה ולא ע"י צמצומים דשם אלקים

אבל לעתיד לבוא, כשיהיו "שמים חדשים וארץ חדשה", זו תהיה בחינת "אשר אני עושה", ולא באמצעות הצמצומים של שם אלקים.

ואז יהיו שמים קודם כי א"צ [אין צריך / אינו צריך] **לבחי' קדימת הרצוא כו' וזהו ויצא כברק חצו שהוא בחי' גילוי מלמעלה למטה:**

ואז השמים יהיו קודמים, כי לא יהיה צורך בכך שבחינת רצוא תקדים וכו'. וזהו [פירוש] "ויצא כברק חצו", שהיא בחינת גילוי מלמעלה למטה.

22 **אך הנה צריך להבין בענין השמים החדשים וארץ החדשה**

אך צריך להבין את עניינם של השמים החדשים והארץ החדשה.

דאם הם באים רק בבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] **לבד שזהו פי' אשר אני עושה כו' א"כ איך יתכן בזה בחי' ארץ בחי' רצוא מלשון רץ כנ"ל**

אם הם באים רק מתוך אתערותא דלעילא בלבד, שזהו פירוש "אשר אני עושה" וכו', אם כן איך ייתכן שתהיה בכך בחינת "ארץ" — בחינת רצוא, מלשון "רץ" (ריצה כלפי מעלה), כפי שנתבאר לעיל?

(והרי לעתיד לא שייך בחי' רצוא כלל אפי' [אפילו] **מלמטה כמשנת"ל** [כמו שנתבאר לעיל]**. וכ"ש** [וכל שכן] **לכאורה דלא שייך בחי' זו בהגילוי שמלמעלה שהוא בחי' אשר אני עושה).**

(שהרי לעתיד לבוא לא שייכת בחינת רצוא כלל, אפילו מלמטה, כפי שנתבאר לעיל; ועל אחת כמה וכמה שלכאורה בחינה זו אינה שייכת לגילוי שמלמעלה, שהוא בחינת "אשר אני עושה".)

ולמה אמר והארץ החדשה אשר אני עושה לא היה לו להזכיר רק בחי' שמים לבד.

מדוע, אם כן, אמר "והארץ החדשה אשר אני עושה"? היה לו להזכיר רק את בחינת השמים.

אך הענין הוא דגם בבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] **בלבד יש ב' מדרגות הללו דרו"ש** [דרצוא ושוב] **רק שהשמים קדמו לארץ.**

אך הענייַן הוא שגם באתערותא דלעילא בלבד יש שתי מדרגות אלה, רצוא ושוב (תנועה של חזרה), אלא שהשמים קדמו לארץ.

23 **ולהבין איך יתכן בחי' רצוא בעצמות המאציל מאחר שאין דבר מסתיר לפניו כלל.**

כדי להבין כיצד ייתכן רצוא (ratzo) בעצמות המאציל, שהרי שום דבר אינו מסתיר מפניו כלל:

הנה יובן עד"מ שאנו רואים בחי' רו"ש [רצוא ושוב] **בגוף האדם הגשמי ברוח החיים אשר בקרבו שדופק בלבו ונקי' בזוהר דפיקו דלבא שהחיות שבלב הוא בא בנשימה דוקא רו"ש** [רצוא ושוב] **בהתפשטות והסתלקות**

הדבר יובן באמצעות משל. אנו רואים תנועה של רצוא ושוב בגופו הגשמי של האדם, ברוח החיים שבתוכו, הפועמת בלבו ונקראת בזוהר "דפיקו דלבא" (defiku deliba). חיות הלב באה דווקא באמצעות הנשימה — רצוא ושוב, בהתפשטות ובהסתלקות —

וכן חוזר חלילה שמתפשט וחוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט כדפק שביד שהחיות נמשך ומתפשט וחוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט.

וכך הדבר חוזר שוב ושוב: היא מתפשטת, מסתלקת, ואז מתפשטת שוב, כמו הדופק ביד, שבו החיות נמשכת ומתפשטת, מסתלקת שוב ומתפשטת שוב.

וכן הוא ממש בדפיקו דלבא שהוא ענין התפשטות והסתלקות והתפשטות של רוח החיים שבלב והיינו ממש כמו בחי' רו"ש [רצוא ושוב].

כך בדיוק גם בפעימת הלב: זהו עניין ההתפשטות, ההסתלקות וההתפשטות של רוח החיים שבלב, והוא ממש כמו בחינת רצוא ושוב.

ונמצא רו"ש [רצוא ושוב] כזה הוא הכל בגוף האדם עצמו עדיין ולא מזולתו אליו (ור"ל [ורוצה לומר] שרו"ש [שרצוא ושוב] זה הוא כענין המשכת חיות הנפש בהגוף שסדר המשכה זו הוא ע"י התפשטות והסתלקות כו' שזהו בחי' רו"ש [רצוא ושוב])

נמצא שתנועת רצוא ושוב כזאת מתרחשת עדיין כולה בתוך גוף האדם עצמו, ולא מדבר אחר אל הגוף (כלומר, רצוא ושוב זה דומה להמשכת חיות הנפש לתוך הגוף; סדר המשכה זו הוא באמצעות התפשטות והסתלקות וכו', וזוהי בחינת רצוא ושוב).

וגם הנה יובן עוד במשל זה שבדפיקו דלבא שאין הרצוא קודם לשוב אלא אדרבה השוב קודם לרצוא

ועוד אפשר ללמוד מן המשל הזה, שבפעימת הלב הרצוא אינו קודם לשוב; להפך, השוב קודם לרצוא.

כנראה בחוש שבראשונה הוא ההתפשטות והמשכת החיות בלב שזהו כמו בחי' שוב המשכת האור בהכלי. ואמנם תכף ומיד חוזר ומסתלק והוא בחי' רצוא והסתלקות האור מהכלי וחוזר ומתיישב וכן חוזר חלילה.

כפי שרואים בבירור: תחילה יש התפשטות והמשכת חיות אל הלב, בדומה לבחינת שוב — המשכת האור לתוך הכלי. אך מיד לאחר מכן החיות מסתלקת שוב, וזוהי בחינת רצוא — הסתלקות האור מן הכלי. אחר כך היא מתיישבת שוב, וכך הדבר חוזר חלילה.

וכדמיון הנשימה מהבל הפה שבתחלה יתפשט ההבל והרוח ומיד יחזור בחזרה וחוזר ומתפשט. וכדוגמא הזאת יובן למשכיל למעלה בבחי' רצוא ושוב שמלמעלה למטה

הדבר דומה לנשימה, להבל היוצא מן הפה: בתחילה ההבל והרוח מתפשטים החוצה, ומיד חוזרים פנימה, ואז מתפשטים שוב. על פי הדוגמה הזאת יוכל מי שמעמיק להבין את עניין הרצוא והשוב למעלה, מלמעלה למטה.

(ולא בבחי' רו"ש [רצוא ושוב] שוהחיות רצוא ושוב של הנבראי' [הנבראים] כו'. כ"א אדרבה ג"כ בהשפעה עליונה של א"ס ב"ה בכלים ועולמות.

(ולא [רק] בנוגע לרצוא (ratzo, הסתלקות) ושוב (shov, התפשטות) של "והחיות רצוא ושוב" אצל הנבראים וכו'; אלא אדרבה, גם בהשפעה העליונה של אין סוף ברוך הוא בכלים ובעולמות.

וגם אפי' [אפילו] ממש בראשית מראשית ההמשכה מא"ס ב"ה להתלבש בשרש בחי' הכלים שהן שרש כל העולמות עליונים ותחתונים שייך ג"כ רצוא ושוב שהוא הסתלקות והתפשטות.

וגם ממש בראשית, מתחילת ההמשכה מאין סוף ברוך הוא להתלבש בשורש הכלים, שהם שורש כל העולמות, העליונים והתחתונים, שייכים גם רצוא ושוב — שהם הסתלקות והתפשטות.

כי מיד שנמשך ומתפשט צ"ל הסתלקות שאל"כ [שאם לא כן] יתבטלו הכלים מהיות בחי' כלים כו' רק שההתפשטות הוא קודם. והוא כמו בחי' השוב ואח"כ הוא בחי' הסתלקות ורצוא וכן חוזר חלילה. ועמ"ש במ"א ע"פ ויקחו לי תרומה כו')

כי מיד כשהאור נמשך ומתפשט, צריכה להיות הסתלקות; שאם לא כן, הכלים היו מתבטלים מבחינתם ככלים וכו'. אלא שההתפשטות קודמת. זהו מעין בחינת שוב, ואחר כך באה בחינת הסתלקות ורצוא, וכך חוזר חלילה. וראו מה שמבואר במקום אחר על הפסוק "ויקחו לי תרומה" וכו'),

דשייך ג"כ בחי' רצוא. רק שהתפשטות האור קודם לבא ואח"כ מיד חוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט.

שגם בחינת רצוא שייכת כאן; אלא שהתפשטות האור באה קודם, ואחר כך הוא מסתלק מיד ושוב מתפשט.

וזהו ענין קול דודי דופק שהקול וההמשכה מלמעלה למטה הוא ג"כ כמו בחי' הדפק הנ"ל.

וזהו עניין "קול דודי דופק" (dofek, פעימה): הקול וההמשכה מלמעלה למטה הם גם כמו הדופק שנזכר לעיל.

24 ונק' זה בע"ח [בעץ חיים] בשם מטי ולא מטי שהאור מטי ומתפשט וחוזר ומסתלק ולא מטי. שבחי' מטי הוא בחי' ההתפשטות קודם לבחי' לא מטי. והכל בבחי' אלקות עצמו.

בספר עץ חיים (עץ חיים) מכונה הדבר "מטי ולא מטי" (mati velo mati; [מגיע ואינו מגיע]): האור מגיע ומתפשט, ואז חוזר ומסתלק ואינו מגיע. בחינת "מטי", כלומר ההתפשטות, קודמת לבחינת "לא מטי". וכל זה בתוך האלוקות עצמה.

וזהו כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא. ענין דמיון שפע האלקות לאש. הוא מפני שהאש טבעו בבחי' הסתלקות אחר ההתפשטות כדמיון דפיקו דלבא.

וזהו [פירוש] "כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא". הסיבה לכך שהשפע האלוקי נמשל לאש היא שטבע האש להסתלק לאחר ההתפשטות, בדומה לפעימות הלב.

25 **וזהו ענין השמים החדשים והארץ החדשה. שהוא בחי' ההמשכה העליונה אשר נמשך באתעדל"ע** [באתערותא דלעילא] **לבד בזה יש ג"כ בחי' שמים וארץ.**

וזהו עניינם של "השמים החדשים והארץ החדשה": בהמשכה העליונה, הנמשכת מכוח אתערותא דלעילא בלבד, יש גם בחינות של שמים וארץ.

ההמשכה בחי' מטי נק' שמים ובחי' ההסתלקות האור מהכלי הנק' לא מטי זהו בחי' ארץ מל' רצוא.

ההמשכה, בחינת "מטי" [הגעה], נקראת "שמים"; ובחינת הסתלקות האור מן הכלי, הנקראת "לא מטי" [אי־הגעה], היא בחינת "ארץ", מלשון רצוא [ריצה חזרה למעלה].

26 **ולכן כאן קדם שמים לארץ בהיות בחי' מטי קדם לבחי' לא מטי. משא"כ ברצוא ושוב דנבראים צ"ל תחלה ארץ בחי' רצוא ואח"כ שמים בחי' שוב. וכמ"ש והחיות רו"ש** [רצוא ושוב] **וכתיב ביום עשות כו' ארץ ושמים כנ"ל.**

לכן כאן "שמים" קודמים ל"ארץ", שכן בחינת מטי (הגעה) קודמת לבחינת לא מטי (אי־הגעה). לא כך ברצוא ושוב של הנבראים: שם צריך תחילה "ארץ", בחינת רצוא (כמיהה לעלות), ואחר כך "שמים", בחינת שוב (חזרה). וכפי שנאמר "והחיות רו"ש", וכן "ביום עשות כו' ארץ ושמים", כפי שהוסבר לעיל.

27 **וזהו ענין כאשר השמים החדשי'** [החדשים] **והארץ החדשה כו' עומדים לפני. לפני דייקא דהיינו בבחי' הפנימיו' ועצמיות מה שאין אתעדל"ת** [אתערותא דלתתא] **מגעת לשם כלל. כן יעמוד זרעכם ושמכם.**

וזהו פירוש "כאשר השמים החדשי' והארץ החדשה כו' עומדים לפני": "לפני" דווקא — כלומר, במדרגת הפנימיות והעצמיות, שאליה אתערותא דלתתא [התעוררות מלמטה] אינה מגיעה כלל. "כן יעמוד זרעכם ושמכם".

פי' זרעכם ושמכם הוא בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] **וההמשכה הנמשך ע"י אתעדל"ת** [אתערותא דלתתא]**. כי הנה המצות נק' בשם זריעה כמ"ש זורע צדקות. וע"ז מצמיח ישועות בגילוי אלקות מבחי' ש"ע** [ש"ע (370)] **נהורין כו'.**

פירוש "זרעכם ושמכם" הוא בחינת אתערותא דלתתא וההמשכה שנמשכת באמצעות אתערותא דלתתא. שהרי המצוות נקראות "זריעה", כמו שנאמר "זורע צדקות", ועל ידי כך "מצמיח ישועות", כלומר, מתגלה אלקות מבחינת "ש"ע נהורין" וכו'.

ושמכם הוא בחי' קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] **ויעש דוד שם.**

"שמכם" הוא בחינת קבלת עול מלכות שמים, [כמו] "ויעש דוד שם".

28 **והנה כבר מבואר שבחי' שמים וארץ החדשים הוא גילוי מבחי' שאין אתעדל"ת** [אתערותא דלתתא] **מגעת לשם כלל שגילוי זה יהי'** [יהיה] **לע"ל** [לעתיד לבוא]**.**

והנה, כבר הוסבר שבחינת השמים והארץ החדשים היא התגלות מבחינה שאתערותא דלתתא אינה מגיעה אליה כלל; התגלות זו תהיה לעתיד לבוא.

וא"כ סד"א [סלקא דעתך אמינא] **שההמשכה שע"י אתעדל"ת** [אתערותא דלתתא] **בתומ"צ** [בתורה ומצות] **בבחי' ארץ ושמים שלנו רו"ש** [רצוא ושוב] **תהי'** [תהיה] **בטילה לגמרי מחמת גילוי העצום ההוא שמבחי' אשר אני עושה.**

אם כן, אפשר היה לחשוב שההמשכה שנעשית באמצעות אתערותא דלתתא בתורה ובמצוות — בבחינת "ארץ ושמים" שלנו, רצוא ושוב — תתבטל לגמרי מפני אותה התגלות עצומה, שמקורה בבחינת "אשר אני עושה".

לזה אמר כן יעמוד זרעכם ושמכם. שגם בחי' זו דאתעדל"ת [דאתערותא דלתתא] **יתעלה להיות עומדים לפני בבחי' הפנימית ממש כמו בחי' שמים החדשים וארץ החדשה כו'.**

על כך אמר: "כן יעמוד זרעכם ושמכם". גם בחינה זו של אתערותא דלתתא תתעלה ותעמוד "לפני", בפנימיות ממש, ממש כמו בחינת השמים החדשים והארץ החדשה וכו'.

וכמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד דהיינו עבדי הוא בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] **בחי' לעבדה ולשמרה כו'. הנה בחי' זו ממש תתעלה בעילוי אחר עילוי עד כי גבה מאד:**

וכמו שכתוב: "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד". כלומר, "עבדי" היא בחינת אתערותא דלתתא, בחינת "לעבדה ולשמרה" וכו'. בחינה זו עצמה תתעלה מעילוי לעילוי, עד "גבה מאד".

LikuteiTorah.com
הפרשה החסידית

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

מיזם חינמי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך likuteitorah.com/he/torah-ohr/bereishis/2/

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק